Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
PL 510 00101 Helsinki

Eduskunta
Ympäristövaliokunta
YmV@eduskunta.fi

25.9.2018

Dnro 93/2018

LAUSUNTO: HE 117/2018 VP HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI YMPÄRISTÖNSUOJELULAIN MUUTTAMISESTA

Hallituksen esityksessä ehdotetaan ympäristönsuojelulakiin tehtäväksi muutokset, joilla pantaisiin kansallisesti täytäntöön uuden päästökattodirektiivin vaatimukset. Direktiivissä asetetaan jäsenmaille päästövähennysvelvoitteet rikkidioksidin, typen oksidien, haihtuvien orgaanisten yhdisteiden (pl. metaani), ammoniakin (NH_3) sekä pienhiukkasten päästöille. Päästövähennysvelvoitteet, joiden perusteena on käytetty vuoden 2005 päästöjä, on asetettu vuosiksi 2020 - 2029 sekä vuodesta 2030 alkaen. Parhaillaan valmisteltavassa kansallisessa ilmansuojeluohjelmassa määritetään päästövähennysvelvoitteiden toteuttamiseksi tarvittavat keinot. Jäsenvaltioiden tulee järjestää myös ilman pilaantumisen ekologinen vaikutusseuranta päästövähennysvelvoitteiden vaikuttavuuden arvioimiseksi.

Maatalouden kannalta erityisen merkityksellinen on ammoniakki. Suomen NH_3-päästöistä noin 90 % on peräisin maataloudesta (ml. turkistarhaus), joten NH_3:n päästövähennysvelvoitteet koskettavat erityisesti maataloutta. Vuonna 2015 tehdyn vaikutusarviointiselvityksen mukaan NH_3:n päästövähennysvelvoitteiden toteutuminen olisi vaatinut kansallisia päästövähennystoimia EU-lainsäädännön toimeenpanon lisäksi. Selvityksen julkaisun jälkeen Suomen oman päästölaskennan tietopohja on täsmentynyt ja päästölaskentamenetelmät ovat kehittyneet. Vuoden 2018 alussa julkaistiin toimintaohjelma, joka koskee maatalouden NH_3-päästöjen vähentämistä Suomessa vuoteen 2020 mennessä. Ohjelma päivitetään vielä ilmansuojeluohjelman valmistelun yhteydessä. Maataloudessa on jo nyt otettu käyttöön yhä enemmän NH_3-päästöjä vähentäviä toimia (esim. lietelannan sijoittaminen, lantaloiden kattaminen). Tällä hetkellä arvioidaan, että NH_3-päästöille asetettu vähennysvelvoite toteutuu melko varmasti.

Päästöjä vähentävien menetelmien ja tekniikoiden riittävän laaja käyttö edellyttää kuitenkin usein investointeja, joita maatalouden harjoittajat eivät pysty itse täysimääräisesti kustantamaan. Ilmapäästöjen vähentämiseen tähtääviin toimenpiteisiin on myös jatkossa saatava tukea (esim. investointituki). Eläinten ruokintaa tarkentamalla voidaan myös vähentää NH_3-päästöjä. Tilat tarvitsevat tähän, kuten myös muiden päästöjä vähentävien toimien käyttöön, neuvontaa, joka perustuu ajantasaiseen tutkimustietoon. Päästövähennystoimet eivät saa aiheuttaa maataloudelle hallinnollista lisätaakkaa eikä sille tule säätää uusia kustannuksia aiheuttavia velvoitteita.

Direktiivi edellyttää vain päästöjen mallintamista, mutta tämän lisäksi tarvitaan suomalaista tutkimusta ja käytännön oloissa tehtyjä päästömittauksia kansainvälisten mallien kalibroimiseksi ja validoimiseksi Suomen oloihin sopiviksi. Vain näin voidaan luotettavasti seurata ja raportoida päästöjen kehittymistä. Vaikutusseurannan tulee olla myös riittävän kattavaa, jotta muutokset pystytään havaitsemaan.

Vaikutusarvioselvityksen mukaan kansallisia päästövähennystoimia saatetaan tarvita myös pienhiukkasten päästövähennysvelvoitteiden toteutumiseksi. Sittemmin on tarkentunut, että myös pienhiukkaspäästöjen vähentämisvelvoite toteutunee. Turpeen osalta on muistettava, että sitä käytetään lämmityksen lisäksi mm. kotieläintuotannossa kuivikkeena ja puutarhataloudessa kasvualustana. Turpeesta aiheutuvien pölyhaittojen vähentämistä pohdittaessa on otettava huomioon, mitkä ovat turpeen korvaamisen käytännön mahdollisuudet ja kustannukset kaikissa sen käyttömuodoissa.

Kiinteistökohtaisen puun pienpoltto on tärkeä lämmönlähde erityisesti maaseudun pientaloissa (ml. saunat). Puu on myös monen kiinteistön järkevä varalämmönlähde. Puun pienpolton säännönmukaisen alasajon sijaan tulee panostaa teknologian ja polttotekniikan kehittämiseen kohti puhtaampaa polttoa.

MTK:lla ei ole lausuttavaa rekisteröitäviin toimintoihin liittyviin eräisiin säännöksiin.

Helsingissä 25. syyskuuta 2018

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK RY

Airi Kulmala
asiantuntija